

УДК 378

СУЧАСНІ ВИМОГИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ

Нечепоренко М.В.

В статті розглядаються питання поліпшення професійної підготовки студентів. До сучасних умов залучаються вимоги формування особистості спеціаліста як носія вищих моральних якостей та опанування практичними вміннями впливу на учнів з метою успішного їх виховання. Провідними умовами вважаються опанування сучасними науковими знаннями про людину та її можливості, формування позитивного іміджу, культурою поведінки.

Ключові слова: сучасні вимоги, питання життя, імідж, спілкування, особистісна культура.

СОВРЕМЕННЫЕ ТРЕБОВАНИЯ К ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКЕ СТУДЕНТОВ

Нечепоренко М.В.

В статье рассматриваются вопросы улучшения профессиональной подготовки студентов. К современным условиям привлекаются требования формирования личности специалиста как носителя высших моральных качеств и овладение практическими умениями воздействия на учащихся с целью успешного их воспитания. Главными условиями считаются овладение современными научными знаниями о человеке и его возможностях, формирование положительного имиджа, культуры поведения.

Ключевые слова: современные требования, вопросы жизни, имидж, общение, личностная культура.

CURRENT REQUIREMENTS FOR THE TRAINING OF STUDENTS

Necheporenko M.V.

The article deals with the improvement of the training of students. In modern conditions involved claims of identity formation specialist as a

carrier of higher moral character and mastering practical skills influence on students to successfully their education. The leading terms are mastering modern scientific knowledge about man and his capabilities, creating a positive image, culture behavior.

Keywords: modern requirements, the question of life, image, communication, personal culture.

Протягом десятиліть вдосконалюється підготовка студентів до проведення залікових уроків під час педагогічної практики. І найскладнішим елементом залишається зв'язок уроку з рівнем економічного і соціального розвитку держави. Особливо складним є вибір теми й визначення його мети та завдань, розв'язання питань виховної роботи. Щодо навчальної діяльності, то студент часто користується власним досвідом підготовки до уроків, коли він був учнем. В той же час виховна робота майже вся забувається, тому що все, що було пережито під час шкільного навчання залишається певним загальним досвідом: як учився, готував уроки, виконував контрольні завдання, здавав екзамени. Щодо виховної роботи вчора, як в минулому, так і в майбутньому, то вона здійснюється в усіх видах шкільного життя, навчальної діяльності, під час організації нових видів діяльності.

Щоразу вчитель, раніше і тепер, звертає увагу учнів на необхідність дотримання певних правил поведінки, дотримання культури спілкування, організації самостійної роботи, визначає методику визначення джерел для самостійного опрацювання. Окремо визначається мета й завдання розвитку мови й мовленнєвої діяльності. Навчальна дисципліна (в самій цій назві вже захована ідея виховання дисциплінованості, упорядкованих дій, дотримання певного режиму праці й відпочинку). Безліч завдань (освітніх і виховних) вимагають пошуку ефективного впливу.

В наших умовах кожен студент і викладач зуміє знайти конкретні відповіді на різноманітні питання шкільної і вузівської виховної практики. Поки урок залишається основною формою не тільки навчальної, але й виховної роботи, той в школі він організується як окрема ланка впливу на учнів.

Разом з тим формуються і нові форми занять.

В школі – це виховні години, в університетах та інститутах (академіях) – години зустрічей з кураторами, участі в проведенні днів кафедри за межами навчального закладу.

Успіх виховної роботи студента – майбутнього педагога – залежить від загального настрою на доброчинність і поблажливість, готовність діяти в інтересах учня, всього класу, сім'ї, що ставить загальну вимогу до опанування засобами системи співробітництва з усіма учасниками педагогічного процесу.

Суть сучасних вимог до професійної підготовки студента полягає, перш за все, в опануванні особистісною культурою і загальним іміджем сучасного спеціаліста: хоч до цього часу таких рецептів наука ще не дала, але загальною вимогою стала.

Щодо основних практичних вимог до студента, виділяється низка обов'язкових, з яких можна назвати такі, як:

1. Формування вміння давати аналіз кожного уроку за спеціальністю і давати відповідну його письмову характеристику.

2. Підготовка й проведення уроку за спеціальністю таким чином і в такий спосіб, щоб учень учився позитивно розв'язувати життєві завдання.

3. Брати участь у підготовці й проведенні різноманітних засідань, як, наприклад, предметних гуртків, факультативів, виховних годин.

4. Розпізнавати й бути готовим прийти на допомогу учням, які переживають певні труднощі не тільки у вивченні навчального предмета, але й у стосунках з однолітками.

Окремо виділяється участь у спілкуванні з батьками:

- під час підготовки й проведення батьківських зборів (один раз на чверть);

- відвідування учнів дома;

- залучення батьків до посиленої участі у загальних шкільних заходах.

Щодо перевірки щоденників учнів та оцінювання поведінки.

Сьогодні яскравою і переконливою є вимога щодо відмови від негативної оцінки, принизливих зауважень. Щоденник є документом «тривалої дії». Щодня бачити та читати різні неприємні зауваження не витримує, як правило, ні учень, ні батьки. У зв'язку з цим існує непісана вимога утримання від різних вимог, перевищення міри.

Підготовка й проведення класних годин, культурно-виховних заходів у школі і поза нею, інших заходів є таким же складним завданням, як і самого уроку. І тут виступає хорошим радником щодо детального та повного написання конспектів уроків і різних виховних заходів.

Робоча документація вчителя вимагає, щоб студент сьогодні включився у процес опанування нею. Як правило, оцінювання діяльності вчителя керівниками, учнями, батьками здійснюється на підставі ділової документації, поведінки, рівня міжособистісного спілкування.

Всі ділові папери – це особливе поле діяльності. Кожен папір слід уважно готувати у відповідності до вимог та з урахуванням сучасного стану їх виконання. Але постійними залишаються такі, як: чітка назва й адреса подачі, датування і підпис (поруч з прізвищем).

Важливим складником успішної підготовки студента до роботи педагогом є його участь у шкільній педагогічній практиці. Під час практики студент протягом усього робочого тижня буває у школі, виконуючи при цьому завдання учителя-фахівця і класного керівника. Як учитель він виконує усі доручення навчального характеру, а як класний керівник він постійно спілкується зі своїм класом та готує й проводить разом з класним керівником організаційні, виховні, методичні, громадські види роботи та збирає яскравий матеріал для виховної роботи.

Робота студента-практиканта як класного керівника в школі проводиться за розкладом навчальних занять.

Виховна робота здійснюється впродовж усієї практики, починаючи з загальних зборів, проведення уроку чи будь-яких видів спеціально організованого заняття чи екскурсії.

Крім уроку, в школі, як і у вищих навчальних закладах, проводяться навчальні екскурсії (предметні) і виховні (для розв'язання різних морально-етичних чи естетичних завдань, пошуку відповідей на духовні, трудові, професійні питання).

В школі студенту слід органічно увійти у загальний план роботи. Першим керівником виховної роботи студента є класний керівник. Він організовує і здійснює виховну роботу в класі, а студент-практикант виконує навчальні й виховні доручення, користуючись планом роботи класного керівника. Студент разом з класним керівником проводить з учнями таку роботу, яка допомагає кожному знайти своє місце в класі та відчувати себе там затишно. Це означає, що студент разом з клас-

ним керівником намагається об'єднати всіх учнів навколо виконання основних завдань, якими є:

- успішне опанування учнями знань та допомогою учням, у яких виникають проблеми. Вплив на встановлення позитивних міжособистісних стосунків проходить практично під час виконання організаційних завдань. Суть його полягає в тому, щоб збагнути всю складність міжособистісних людських взаємовідносин на рівні класу, школи. З одного боку кожен учень – це окрема, унікальна особистість, а з другого – він приречений вчитись, працювати разом з іншими. Наодинці людина взагалі не буває щасливою. І ось школа, клас для студента стає ареною розвитку міжособистісного спілкування, виконання спільних завдань, пошуком бажаних стосунків з однокласниками Крім того, практикант змушений допомагати поєднувати зусилля усіх учителів-предметників, які викладають у цьому класі, щоб сприяти досягненню позитивних результатів в навчанні та забезпечити взаєморозуміння в цілому між учнями і вчителями.

Практикант, допомагаючи налагоджувати взаємопорозуміння та доброзичливість у стосунках між учнями, вчителями, батьками, здійснює і спостереження за учнем, якого обрав для складання на нього психолого-педагогічної характеристики.

Особливе місце посідає класна виховна година, назва якої визначається виходячи з інтересів учнів. Важливим є установка на те, що вона проводиться щотижня в обраному класі та, як правило, присвячується певній темі або питанням підведення підсумків за тиждень, за чверть, за результатами чергування чи інших заходів, до виконання яких залучаються учні.

Підготовка й проведення **виховного заходу** вимагає осмислення відповідності планів роботи класного керівника та напрямів практиканта. Вибір теми може залежати і від бажання студента, і його готовності до роботи. Популярністю серед учнів середніх і старших класів користуються диспути й виховні години на теми культури поведінки, дружби, товаришування, естетичних смаків, морально-духовних позицій, зовнішнього вигляду.

І хоч виховна робота в школі невіддільна від навчальної роботи, успішна робота тут, як і на уроці досягається уважним і сумлінним ставленням обох сторін. Нами пропонується оптимістичний підхід до

будь-якої роботи. Суть нашої позитивної концепції продиктована досвідом педагогів-новаторів, які виступили в кінці минулого століття з установкою, що героєм уроку є учень, а основним завданням учителя – створення доброї настрою, здорового гумору, забезпечення спільної праці батьків, учителів, спонсорів, спрямованих на задоволення потреб, досягнення успіхів.

Широка інформованість і висока освіченість є нічим, якщо залишає поза увагою щоденні людські стосунки, міжособистісні відносини. А тому виховна ідея і виховна робота в школі для студента стає основною та найбільш складною, бо вона щоразу вимагає особливих зусиль. У виховній і взагалі в усній педагогічній роботі не існує повторів. Як писав ще Я.А. Коменський, навчання для учнів повинно бути приємним, а Л.Толстой, продовжуючи цю думку, написав, що виконання їх має бути успішним. Правильним є той спосіб навчання, який викликає в учнів задоволення, а кращою є та школа, яка відмовляється від пригнічення. Таким чином бачимо, що вся історія педагогіки вела до ідеї «учения с увлечением» (В. Шаталов), навчання переможного, цікавого, позитивного, та такого, що підносить учня і вчителя над буднями. А тому першим і обов'язковим освітньо-виховним завданням є виконання таких вимог: з оптимістичною міркою йти до учнів і тримати їх у бадьорому настрої, захоплювати новизною знань і готовністю увесь час вчитись. Урок – це навчальна й виховна форма роботи. Але, безумовно, є ще й додаткові, такі, що доповнюють урок, розширюють його інформацію про знання, про довкілля, яке супроводжує учнів і в навчанні, і в житті. До успіху в житті готує як кожний урок, так і всі інші виховні заходи. До них належать виховні (класні) години, екскурсії, подорожі по знаменних місцях, відвідування театрів, музеїв, кіно, заняття у студії художнього слова, музики, на хорових заняттях, в ансамблях, зустрічі з цікавими людьми.

До шкільної документації ми відносили всі матеріали, які використовуються в школі. Сценарний план виховної години, як і складання конспекту уроку, є обов'язковим документом як для заліку з педагогічної практики, так і для досвіду роботи вчителя.

Для наочної ілюстрації складного процесу вибору питання для обговорення з учнями доцільно подавати примірну тематику виховних годин чи проведення бесід (6, 7).